

JAHODY A ZMIJE na okraji lesa

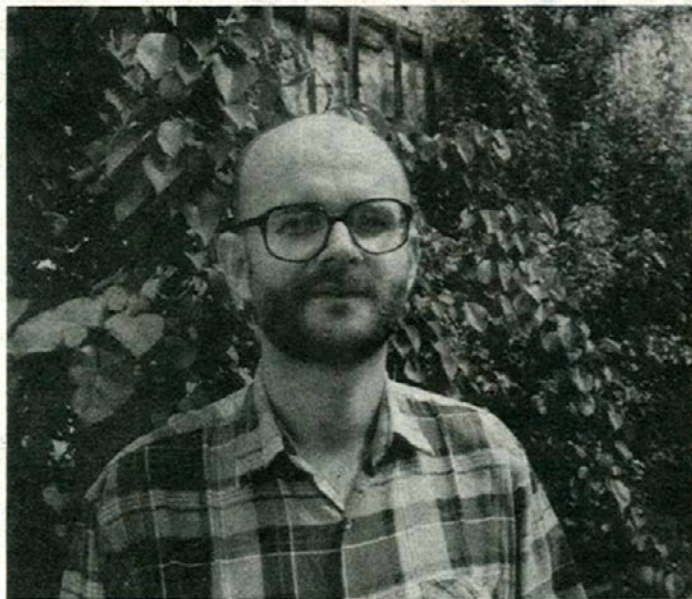
Ponecháme-li stranou vaše vědecké texty, jste člověk pod obojím, neboť píšete prózu i poezii. Která část této tvorby je vám bližší?

Otázka, co mne baví víc, není úplně směrodatná. S básničkami jsem začal někdy ve svých sedmnácti: tyhle postupně se měly zdát jako zakouší asi spousta lidí. V současnosti vznikne přibližně pět básní do roka. Je to s nimi jako se zemědělskými plodinami: „Někdy se urodí víc, jindy je sklizeň prostě slabší. U prózy si vybírám témata, která jsou pro mne nějakým způsobem významná, kdy pocituji jejich důležitost. Jde o věc intuitivní. Vyhovuje mi kratší forma, do deseti stránek. Proto jsem nenapsal román. A asi nenapišu. Vždycky se snažím odhlédnout od ryze osobních souvislostí. Momentálně tolik oblíbená memoárová literatura vyvolá, podle mého soudu, v budoucnu jenom nevěřičné pokyvo-vání hlavou. Také veřejné sebeodhalování je sice atraktivní, ale ve svém důsledku se žánr stal silně pokleslým a podbízejícím.

Proč se soustřeďujete zejména na esej, literární útvar nikoli jednoduchý?

Postmoderní dobu mimo jiné charakterizuje skutečnost, že se nedodrží čistota žánru. To zajímavé a podnětné vzniká zpravidla v příhraničí. Právě rozhraní odborného textu a beletrie v eseji může být za určitých okolností produktivní, ovšemže také rizikové. Na okraji lesa je vždycky víc jahod, ale i hodně zmijí. S tím je nutno počítat. V Čechách měla odjakž-

STANISLAV KOMÁREK (1958), absolvent Přírodovědecké fakulty UK, odešel v roce 1983 do emigrace a sedm let působil na vídeňské univerzitě. Po návratu nastoupil opět na pražskou Přírodovědeckou fakultu, kde se habilitoval jako docent. Přednáší zde obor filosofie přírodních věd, externě vyučuje na katedře estetiky Filosofické fakulty UK. Ještě v zahraničí vydal sbírku poesie Kartografie (1986, Vídeň). Později v tuzemsku vyšla v rozšířené verzi pod názvem Kaligrafie (1944, Praha). Koncem loňského roku publikoval v nakladatelství Vesmír sborník esejů Doudlebia a jiné fenomény a průběžně přispívá esejistickými články do Lidových novin, Tvaru a Přítomnosti.

va tradici výborná lyrická poezie. Esej - typický pro anglosaskou literaturu - tady zatím příliš nezdomácněl. Pokouším se se tenhle místní obyčej aspoň trochu změnit; nechť je na čtenářích, aby posoudili, s jakým zdarem.

Vašimi esejistickými texty a fejetony prostupuje laskavost, chápající vlídnost. Jak se vyrovnáváte s glorifikací násilí a jakými kultem oškřivosti v současném umění?

Snažím se tenhle trend nebrat na vědomí, ač se o to rozličné akční krváky velmi

snaží. Co se nebere vážně v potaz, existuje pak jenom „na poloviční plamínek“. Je přinejmenším zdivočelé neskandalizovat a divoce nenapadat ostatní bližní, byť by z toho plynul dobrý kšeft.

Do jaké míry má vliv výchova?

Možná bych to - jako učitel - neměl říkat, ale výchovu nechápu v onom tradičním významu formování. Také formování předpokládá beztvorou masu, kus hlíny, který slisujeme do určitého tvaru. Ten po vypálení zůstane. Jenže člověk má své vnitřní struktury, vrozené a individuální. Někdo je zralý věci porozumět už po malém impulsu, jiný nepochopí vůbec nikdy. Na chytrého mrkni, méně chytrého trkni. Tím nechci obhajovat bezbřehý liberalismus. Rodiče by měli nad dětmi mít nadřazenou svrchovanost. Za základní kámen úrazu však pokládám prodlužování sociální způsobilosti mladých lidí. V dnešní naší společnosti tady doma zůstává příliš dlouhá ekonomická závislost dětí na rodičích: jsme pač obklopeni dospělými s duší dítěte. Časem ubyde dětské roztomilosti a zůstává infantilita.

Vím o vás, že jste světoběžník. Projedl jste více než půlku zeměkoule. Chystáte své zážitky vydat ve formě cestopisu?

Nemám příliš rád cestopisy obvyklého typu. Do tisku připravuji čtyři rozsáhlejší eseje o Jižní a Severní Americe, dále o Turecku a Íránu, odkud jsem se nedávno vrátil. Vše bude součástí druhého sborníku mých esejů, který by měl vyjít příštím rokem.

Děkujeme za rozhovor.